HE 248/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNTA 12.12.2018

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jorma Mikkonen
Lassila & Tikanoja Oyj

© Lassila & Tikanoja Oyj

HALLITUKSEN TAVOITTEENA ON TEHDÄ SUOMESTA KIERTOTALOUDEN JOHTAVA MAA

”Muutetaan jätelakia siten, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteisiin alueelliset erityispiirteet huomioiden”

”Yhdyskuntajätteen kierrätysaste nostetaan vähintään 50 prosenttiin”

Tulevien kierrätyksen vähimmäistavoitteiden saavuttaminen edellyttää radikaaleja uudistuksia suomalaiseen jätepolitiikkaan !

© Lassila & Tikanoja Oyj

KIERRÄTYSTAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN EDELLYTTÄÄ SUOMELTA RADIKAAKELJA UUDISTUKSIA

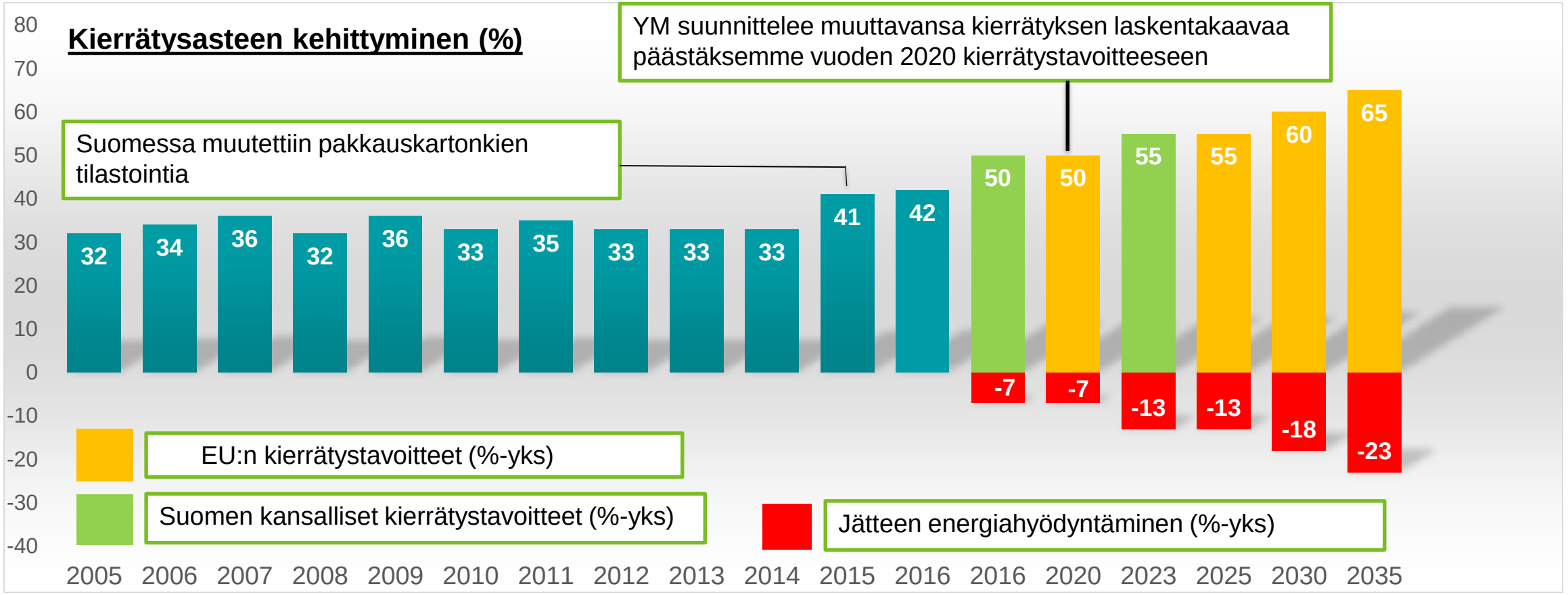

© Lassila & Tikanoja Oyj

VALMISTELUSSA OLLUT JÄTELAIN MUUTOSKOKONAISUUS

Valinnan vapauksien lisääminen	Annetaan Puolustusvoimille, Senaatti-kiinteistölle, terveys- ja opetussektorille oikeus itse päättää miten jätehuolto ja kierrätys totetetaan. Astuu voimaan 1.1.2019 Kuntien omistamille jäteyhtiöille annettiin hankintalaista poikkeava 10 % sidosyksikköraja 31.12.2029 asti.
Kuntien verovaroin investoidun jätteenkäsittelyinfran avaaminen markkinoille	Ei toteuteta
Sähköinen markkinapaikka	Nyt valmistelussa
Kuntien toisisijainen vastuun täsmentäminen	Nyt valmistelussa

KUNTIEN TOISSIJAISEN JÄTEHUOLTOVASTUUN (TSV) KILPAILUNEUTRALITEETTIHAASTEET

- Kunnille annettiin erityinen velvollisuus/oikeus tarjota elinkeinoelämälle jätehuoltopalveluita poikkeustilanteissa, jossa yksityisiä jätehuoltopalveluita ei ole tarjolla (syrjäseudun erityisolosuhteet)
- TSV palveluiden laajuudesta on ollut äärimmäisen vaikeaa saada tietoa, arvioimme mukaan edustaa noin 15 % kunnallisten jäteyhtiöiden kokonaisvolyymista.
- Kunnat pystyvät hyödyntämään monopolin turvin rakennettua kaatopaikkainfraa muiden kuin kotitalousjätteiden käsittelyyn ja loppusijoitukseen
- TSV palvelun osalta kunta ei toimi kilpailullisilla markkinoilla, joten liikevaihtoa ei lueta hankintalain sidosyksikkörajoihin. Sidosykikkörajoen kiristyessä TSV tarvitsee tiukat ja läpinäkyvät kriteerit.
- TSV palvelu voidaan hinnoitella niin halvaksi, ettei kaupallisia paikallisia vaihtoehtoja pääse syntymään

Uudistuksella pyritään saamaan läpinäkyyvyytta edellä kuvattujen epäkohtien ratkaisuun

VALMISTELUSSA OLEVAT UUDISTUKSET
SÄHKÖINEN TIETOALUSTA JA TOISSIJAINEN VASTUU

Lassila & Tikanoja tukee uudistusta, koska se edistävää kilpailuneutraliteetin toteutumista jätealalla

+ Täsmentää kuntien toisijaisen jätehuoltovastuun toteuttamisen edellytyksiä
+ Parantaa menettelyn läpinäkyvyyttä ja edistää valvontaa
+ Tietoalustan käytölle selkeä euromääräinen raja tulkinnanvaraisten laadullisten määreiden sijaan
+ Tietoalusta edistää kierrätysmarkkinoiden kehittymistä ja kierrätysraaka-aineiden kysyntää

- Toisijaisen vastuun läpinäkyvyys edellyttäisi, että palvelu eritellään kirjanpidossa (kuten markkinaehtoinenkin palvelu)
- Esitetty TSV palvelun 1000 euron vähimmäisraja tietoalustan käytölle rajaa käytännössä kuntien pienjäteasemat menettelyn ulkopuolle
- Kuntien toissijainen palvelussa ei pitäisi olla lainkaan hintakriteeriä. Jos sellainen on, palvelu pitäisi aina hinnoittella markkinaehtoisesti tai vähintään kustannusperusteisesti.

© Lassila & Tikanoja Oyj

TOISSIJAISEN JÄTEHUOLTOPALVELUN HINNOITTELU

- HE:n mukaan toisijainen jätehuoltovastuun volyymit muodostuvat pääosin rakentamis- ja purkutoiminnan jätteistä sekä pilaantuneista maista
- Molemmissa materiaaleissa on valtakunnalliset ja toimivat markkinat
- Kuntien TSV palveluiden hinnoittelussa näiden materiaalien osalta on suuria eroavaisuuksia, hintahaitareita ja poikkeamismahdollisuuksia.

- HSY:n voimassa olevan hinnasto
  - Pilaantuneet maat 10-200 €/t (Alv 0)
  - Rakennusjäte 90-126,40 €/t
- Metsäsairila Oy (Mikkeli)
  - Sekalainen rakennusjäte 94 €/t (ALV 0)
  - Pilaantuneet maat 38 -158,51 €/t (ALV O), pitoisuuksien mukaan
  - Toissijaisen vastuun mukaisia maksuja voidaan alentaa tai korottaa enintään 30 %:lla (jäte-erien määrä, laatu, soveltuvuun tms)
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy
  - Kaatopaikkakelpoiset maa- ja kiviainekset, teollisuus- ja prosessijätteet, tuotantojätteet, erityiskäsittelyä vaativat jätteet, hyödyntämismahdollisuudesta, laadusta ja määrästä riippuen 0 – 350,00 €/t
- Lakeuden Etappi Oy
  - Öljyllä pilaantunut maa eräkohtainen hinnoittelu
  - Toissijaisen vastuun piiriin kuuluvan jätehuoltopalvelun on katettava vähintään kaikki palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Taksan mukaisia maksuja voidaan kustannusperusteisesti joko alentaa tai korottaa 25 %.

Mikäli hinnan kohtuuttomuus hyväksytään arviointikriteeriksi, kuntien hinnoittelun pitäisi myös olla markkinaperusteita ja läpinäkyvää

KIERTOTALOUDEN KÄYTÄNNÖN TEKIJÄ